

Asia: VN/6802/2020

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi

1) Kommentit arviomuistiossa esitetystä tulevaisuuden visiosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi. Esitämme kunnioittavasti seuraavaa.

Tulevaisuudessa digitaalisia palveluita tullaan käyttämään yhä enemmän. Julkisen sektorin tarjoamien digitaalisten palveluiden osalta viranomaisen tulee tarjota kaikille mahdollisuus asioida digitaalisesti. Suomen Digitaalinen henkilöllisyys -hankkeen oletetaan mahdollistavan entistä laajemmin viranomaispalvelujen käyttöä digitaalisesti, jolloin myös yhä useammalla käyttäjällä tulisi olla mahdollisuus todentaa henkilöllisyytensä digitaalisesti. Tällöin oletetaan, että myös yksilön mahdollisuudet hallita häntä itseään koskevia tietoja olisivat paremmalla tolalla, kun tietoja välitetään erilaisiin sähköisessä muodossa oleviin palveluihin.

Arviomuistiossa esitellään viranomaisen tuottama digitaalinen todistus, jonka avulla yksilö voi yhdistää itsensä häntä koskeviin väestötietojärjestelmän tietoihin, sekä menetelmät, joilla yksilö voi osoittaa tämän eri palveluissa. Muistion mukaan digitaalinen menetelmä, josta voisi saada todisteen yksilön henkilöllisyydestä, tallentaa sen ja osoittaa sen käytännön asioinneissa, on vielä pääosiltaan säätelemättä. Arviomuistiossa esitellään uutena mahdollisena menetelmänä ja esimerkkinä digitaalinen lompakko. Tällöin viranomaisen eri rekistereissä olevia vahvistettuja tietoja voitaisiin tuoda henkilön digitaaliseen lompakkoon, jonka avulla yksilö voisi todentaa henkilöllisyytensä käyttäessään sekä julkisen että yksityisen sektorin palveluita. Tavoitteena on, että digitaalisen todistuksen henkilöllisyydestä voisi tallentaa julkisen sektorin tarjoaman digitaalisen lompakon lisäksi muihinkin, myös yksityisen sektorin tarjoamiin digitaalisiin lompakoihin, jotka täyttäisivät lainsäädännön vaatimukset. Lähtökohtaisesti valtion tulisi toimillaan mahdollistaa, eikä itse toimia palvelun tuottajana. Markkinaehtoisten ratkaisujen tulisi olla ensisijaisia.

Avoin kilpailu on kannattava myös sähköisen tunnistautumisen liiketoiminnassa, sillä se tuottaa jatkuvasti kehittyviä ja koko yhteiskuntaa hyödyntäviä ratkaisuja. Katsomme, että arviomuistiossa esitetyt tavoitteet ovat lähtökohtaisesti kannatettavia.

2) Kommentit arviomuistiossa esitettyyn toiminnalliseen ratkaisuun

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kun sähköinen asiointi ja verkkokauppa kasvavat jatkuvasti, lisääntyy myös tarve tunnistautua luotettavasti digitaalisiin palveluihin helpolla ja luotettavalla tavalla sekä julkisen kuin yksityisen asioinnin osalta.

EU:ssa on tunnistettu tarve kehittää koko sisämarkkinan laajuista turvallista sähköistä tunnistamista, jonka avulla yksilöille olisi mahdollisuus hallita omaa digitaalista henkilöllisyyttään ja jonka kautta voisi päästä käyttämään sekä julkisia että yksityisiä palveluita myös rajat ylittäen. On tärkeää, että Suomen tulevaisuuden ratkaisu koskien digitaalinen henkilöllisyyden todentamista on linjassa EU:n saamaa asiaa koskevien hankkeiden kanssa.

Suomessa mobiilivarmenne sekä pankkitunnisteet ovat toimivia ja luotettavia vahvan tunnistautumisen tapoja kirjautua verkon palveluihin. Vaikka vahvan sähköisen tunnistamisen välineet ovat Suomessa laajalti käytössä, ne eivät ole kaikkien saatavilla. Usein yritykset myös käyttävät palveluissaan edelleen heikkoon tunnistautumiseen perustuvia menetelmiä, mikä voi johtua vahvasta tunnistautumisesta aiheutuvista kustannuksista.

Tietoisuus tietosuojan tärkeydestä on kasvanut sekä yksilöiden että yritysten keskuudessa. Myös lisääntyvä uutisointi ja konkreettiset tietomurtotapaukset ja kyberhyökkäykset ovat osaltaan lisänneet tarvetta vahvan tunnistautumisen käyttöön. Arviomuistion mukaan kansalaiset ovat lisänneet vahvan tunnistautumisen käyttöä yksityisen sektorin palveluissa. Voi olettaa, että markkinoilla on luotettaville ja riittävän helppokäyttöisille digitaalisen henkilöllisyyden ja omien tietojen hallintamenetelmille myös tulevaisuudessa tarvetta ja kysyntää.

Pidämme arviomuistion esittämää tulevaisuuden visiota digitaalisen henkilöllisyyden ja sähköisen tunnistamisen kehittämisestä lähtökohtaisesti kannatettavana. Arviomuistion toimintamalli edellyttää kuitenkin jatkokehittämistä ja -työtä.

Visioitu toiminnallinen malli vaikuttaa todennäköisesti sekä digitaalisia henkilöllisyyden varmentamispalveluita käyttäviin että niitä tarjoaviin toimijoihin merkittävällä tavalla. Tästä syystä vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja varmistaa, että se tehdään ennen mahdollista lainsäädäntöehdotusta. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää yrityksiin kohdistuviin vaikutuksiin.

3) Kommentit arviomuistion sisältämästä oikeudellisesta arviosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Olemme lähtökohtaisesti samaa mieltä arviomuistiossa esitettyjen oikeudellisten suuntaviivojen kanssa. Arviomuistion mukaan digitaalisen henkilöllisyyden tuottamisesta ja siihen liittyvästä tunnistuspalvelusta säädettäisiin lailla. Lainsäädännössä tulisi ottaa kantaa moniin eri kysymyksiin, kuten riittävän tietosuojan ja tietoturvan toteutumiseen. Jatkotyössä tulee myös kiinnittää erityistä huomiota järjestelmän turvallisuuteen ja luotettavuuteen. Edelleen jatkotyössä pitää arvioida julkisen sektorin ja viranomaistoiminnan rooli sähköisten asiointipalvelujen ja tunnistuspalvelujen tuottamisessa.

Katsomme, että kun digitaalinen identiteetti, sen tarkempi toiminta ja hallinnointi ovat jatkotyöskentelyssä tarkentuneet, tulee myös oikeudellista arviointia jatkossa työstää eteen päin.

4) Muut kommentit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Aalto-Setälä Minna
Keskuskauppakamari